

PÖYTÄKIRJA SUOMEN ORTODOKSISEN KIRKON KIRKOLLISKOKOUS Valamon luostarissa

Kirkolliskokouksen ensimmäinen täysistunto 27. marraskuuta 2017 klo 13.00–14.20

1. Kutsu kirkolliskokoukseen

Suomen ortodoksisen kirkon kirkolliskokous kokoontuu maanantaina 27. marraskuuta 2017 Valamon Kristuksen kirkastumisen luostarissa.

Kirkolliskokouksen työskentely aloitetaan luostarin pääkirkossa klo 12 toimitettavan rukouspalveluksen jälkeen Valamon kulttuurikeskuksessa.

Kuopiossa 31. toukokuuta 2017

Leo

*Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa
kirkolliskokouksen puheenjohtaja*

2. Alkurukous

Alkurukouksena laulettiin Palmusunnuntain avuksihuutostikiira ”Tänään Pyhän Hengen armo kokosi meidät yhteen”.

3. Läsnaolijoiden toteaminen ja tervehdysten lähettäminen

Puheenjohtajana toiminut arkkipiispa Leo avasi I täysistunnon.

Kirkolliskokouksen sihteeri Jari Rantala suoritti nimenhuudon.

Pöytäkirjaan merkittiin kirkolliskokouksen paikalla olevat jäsenet. Itseoikeutetut jäsenet: arkkipiispa **Leo**, metropoliitta **Ambrosius**, metropoliitta **Elia** ja piispa **Arseni**. Papiston edustajat: ylidiakoni **Juha Lampinen**, pastori **Ioannis Lampropoulos**, arkkimandriitta **Andreas Larikka**, pastori **Marko Patronen**, pastori **Aleksander Roszczenko**, rovasti **Markku Salminen**, arkkimandriitta **Sergei**, pastori **Mikko Sidoroff**, pastori **Aleksej Sjöberg**, pastori **Mikael Sundkvist** ja rovasti **Timo Tynkkynen**. Kanttorien edustajat: **Sofia Laukkanen**, **Juhani Matsi** ja **Varvara Merras-Häyrynen**.

Maallikoiden edustajat: **Tuovi Haikala, Pirjo Halonen, Veikko Halonen, Jarmo Ihalainen, Martti Kähkönen, Maria Lampinen, Anatoli Lappalainen, Mari Mattila, Hannele Meskus, Risto Nordell, Soili Penttonen, Marja Rauhala, Juha Riikonen, Ulla Saarinen, Anna-Katriina Salmikangas, Matti Tolvanen, nunna Elisabet (Liisa Toppila) ja Vesa Uotila.**

Päätettiin lähettää tervehdys Hänen Pyhyydelleen patriarkka **Bartolomeokselle** sekä sisäministeri **Paula Risikolle**.

Päätettiin, että entisen käytännön mukaisesti kirkolliskokouksen sihteeristö huolehtii tervehdysten lähettämisestä.

4. Patriarkan tervehdys

Hänen Pyhyytensä Konstantinopolin, Uuden Rooman arkkipiispan ja Ekumeenisen patriarkan Bartolomeoksen tervehdys vuoden 2017 Suomen ortodoksisen kirkon papiston ja maallikoiden kokoukselle

Korkeasti pyhitetty Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa **Leo**, pyhät piispaveljet, kunnioitetut pappismunkit, papisto ja muut kirkolliskokoukseen osallistuvat eri yhteisöjen edustajat pyhässä Ekumeenisen patriarkaatin autonomisessa Suomen ortodoksisessa kirkossa.

Meidän Herramme, Jumalan Isän ja Jeesuksen Kristuksen rauha ja Kaikkeinpyhimmän Hengen armo olkoon kanssanne.

ÄitikirKKo on kiitollisuudella vastaanottanut teiltä tiedon, että tulette kutsumaan koolle kirkolliskokouksen, jonka asialista koskee hallintoa, pastoraalista palvelua ja ensimmäisenä asiana arkkipiispan istuimen siirtoa.

Kiitollisuuden merkitys selittyy kirkon pyhimmästä kokemuksesta, jonka mukaan yhteen kokoontuminen ja yhteisen päätöksen löytäminen eri teemoihin tapahtuu Herramme ja Jumalamme ja Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen nimessä.

Esimerkin tästä perinnöstä jättivät meille, yhdelle, pyhälle, katoliselle ja apostoliselle kirkolle ensin Hänen opetuslapsensa ja sitten Puolustaja-Hengen laskeutumisen jälkeen apostolit. Tätä esimerkkiä seuraten kutsuimme opetuslapsien ja apostolien seuraajina viime vuonna kokoon yksimielisesti ortodoksisen kirkon suuren ja pyhän synodin.

Näin on meille perinne opetettu ja näin me myös toimimme, pitäen kiinni horjumatta siitä vakaumuksesta, että näihin kokoontumisiin ja synodeihin, jotka perustuvat jumalallisiin ja pyhiin kanoneihin ja joiden tarkoitus on kirkon, Herran ruumiin diakonian, edistäminen, pyydetään aina avuksi Kaikkeinpyhintä Henkeä.

Tässä iloiten me, teidän patriarkkanne ja meidän vaatimattomuutemme ympärillä olevat pyhät piispat tunnemme vastuumme kirkollisten asioitten kehityksestä meitä lähellä olevassa Suomen autonomisessa kirkossa niin, että se toimisi ja kulkisi Kristuksen pyhän ja suuren kirkon kanonisen suojan, huolenpidon ja valvovien silmien alla. Näin tehden toimimme Vapahtajan sanoin: *”Minä varjelin heidät, eikä yksikään heistä joutunut hukkaan, paitsi se, jonka täytyi joutua kadotukseen, jotta kirjoitus kävisi toteen”* (Joh. 17:12).

Tästä syystä teidän papiston ja maallikoiden kokous ei ole meille Fanaarissa palveleville mikä tahansa yksittäinen uutinen arkistojamme varten, vaan se on kaikille meille mielenkiinnon kohteena ja koskettaa

läheisesti meitäkin.

Näin siis isällisellä huolenpidolla esitämme tämän tervehdyksen, ei vieraina tai kaukana olevina tarkkailijoina, vaan niiden yhteisten pyhien tavoitteidenne kanssataistelijoina, joita toteutatte innolla ja omistautuneisuudella.

Kaikkein pyhimmän patriarkaalisin keskuksenne ja pyhän kirkkonne väliset siteet ovat tunnetusti vahvat ja pysyvät. Ne ovat historiassa kehittyneet ja jatkavat lujittumistaan uskon yhteydessä ja Pyhän Hengen osallisuudessa.

Tämän kirjeemme mukana teille välitetään patriarkaalinen siunaus ja toivomuksemme siitä, että työskentelisinne papiston ja maallikoiden kokouksessa rauhassa ja harmoniassa niin, että siellä pyhien kirjoitusten ja perimätiedon puitteissa esitettyjen mielipiteiden kirjo koettaisiin rikkautena ja näin löydätte yhteisissä asioissa kirkon turvasataman ykseyden. Tätä teiltä odottaa äitikirkkonne, kirkoista ensimmäisen vastuuta kantava Ekumeeninen patriarkaatti.

Odottaen mielenkiinnolla kirkolliskokouksen päätöksiä, lähetämme teille Herran rakkaudessa tämän tervehdyksen toivottaen ja rukoillen teille valaistusta ylhäältä kirkkomme päämieheltä, Herralta ja Jumalalta ja Vapahtajaltamme Jeesukselta Kristukselta, jonka armo ja ääretön laupeus olkoon teidän kaikkien kanssa. Amen.

23. marraskuuta 2017

Bartolomeos

Konstantinopolin, Uuden Rooman arkkipiispa ja Ekumeeninen patriarkka

5. Arkkipiispan avauspuhe

Karjalan ja koko Suomen arkkipiispan Leon avauspuhe kirkolliskokouksessa Valamon luostarissa 27. marraskuuta 2017

Korkeasti pyhitetyt esipaimenet, hyvät isät, veljet ja sisaret!

Olemme kokoontuneet vuosittaiseen kirkolliskokoukseen. Tänäkin vuonna kokouksellamme on vastuullisia tehtäviä kirkkomme hallinnon hoitamisessa.

Haluan kokouksen aluksi kuitenkin pohtia kysymystä perheestä, tuosta kirkon peiliksikin kutsuttavasta yhteisöstä. Kuluneena vuonna yhteiskunnassamme on pohdittu perheisiin liittyviä eettisiä ja lainsäädännöllisiä kysymyksiä. Emme ole kuitenkaan tänäkään vuonna säästyneet perheitä koskevilta traagisilta tapahtumilta, jotka ovat järkyttäneet meitä kaikkia.

Haluan siksi tuoda pohdittavaksemme sen, mitä ortodoksinen kirkko voi tehdä perheiden tukemiseksi ja mistä lähtökohdista se sitä tekee.

Perhe on kirkko pienoisissa

Perheeseen ja yhteisölliseen elämiseen liittyvä termistö on usein esillä kirkon sanastossa: puhumme Jumalasta isänä, Jeesuksesta poikana, kirkosta äitinä ja lähimmäisistä veljinä ja sisarina.

Raamatun Isä-Jumala on Luoja. Hän *”loi ihmisen kuvakseen, Jumalan kuvaksi hän hänet loi, mieheksi ja naiseksi hän loi heidät”* (1. Moos. 1:27). Monikerroksisen luomiskertomuksen keskeinen ajatus ei ole yksin Isä ihmisten Luojana, vaan Isän perustama liitto- ja ystävyysuhde ihmisten välille.

Ajatus ihmisistä veljinä keskenään on Uudesta testamentista, jossa Isä-Jumalan rinnalle esitellään Poika ja pyhä perhe. Kaikki ihmiset ovat veljiä keskenään, koska uusi Aadam eli Kristus on tehnyt meistä sukulaisiaan.

Tästä syystä kristityistä ryhdytään käyttämään termiä uusi Israel, jonka pääkaupungista me ortodoksit laulamme pääsiäisenä: *”Loista, sinä uusi Jerusalemi, loista kirkasta valo, sillä Herran kunnia on ylitsesi koittanut”*.

Määritelmä ”perhe on kirkko pienoiskoossa” on hyvin keskeinen ortodoksisessa perinteessä. Perhettä pienoiskirkkona kuvaili **Johannes Krysostomos** 300-luvun homilioissaan.

Krysostomos rohkaisi perheitä kertaamaan yhdessä kirkossa kuultua, homilioita ja pyhiä tekstejä. Kultasuun kehotti ottamaan rakkauden yhteyteen vieraita, auttamaan köyhiä ja muukalaisia.

Perhe on pienoiskoossa myös anteeksi antava kirkko. Perhe ei saa olla jäsenilleen moraalivankila vaan paikka, jossa kaikki saavat hyväksynnän heikkouksineen.

Kristus itse laajentaa ristillä käsityksen pyhästä perheestä myös uusperheisiin: *”Nainen, tämä on poikasi! Sitten hän sanoi opetuslapselle: ”Tämä on äitisi!” Siitä hetkestä lähtien opetuslapsi piti huolta Jeesuksen äidistä”* (Joh. 19: 26–27).

Kirkko on globaali perhe

Vanhemmat ovat lasten tärkeimpiä kasvattajia. Kirkon rooli vanhempien apuna kasvaa lapsen iän myötä. Itse asiassa mitä vanhemmaksi tullaan, sitä isomman merkityksen kysymykset elämän tarkoituksesta saavat. Lapsi- ja nuorisotyön jälkeen kirkon on siis tärkeää jatkaa tukeaan myös aikuisuuden aikana.

Kasvu aikuisuuteen on kasvua globaalin kirkon perheenjäseneksi. Tästä todistaa kastetoimituksen päätteeksi luettava rukous: *”Laskendu häneen Pyhällä Hengelläsi, niin että hän varttuen iässä vielä hamassa vanhuudessa kantaisi Sinulle kiitosta ja näkisi Jerusalemin onnellisena kaikkina elinpäivinänsä”*. Tämän kauniin juutalaisen rukouksen ”Jerusalem” on meille luonnollisesti maailmanlaajuinen kirkko, jonka onni on myös jokaisen kristityn onnea.

Työ lapsen hyväksi alkaa kasteesta. Siihen sisältyy mahdollisuus herättää vanhemmissa ja kummeissa kipinä uskollisuuteen kirkon perintöä kohtaan. Tässä kohdin usko ja uskollisuus ovat hyvin lähellä toisiinsa.

Kasteesta alkanut uskollisuuden vaaliminen omaa kirkkoa ja sen perinteitä kohtaan kertautuu uskontotunneilla ja kristinoppikoulussa. Se on läsnä avioliiton sakramentissa ja kaikissa muissa kirkon toimituksissa.

Uskollisuus uskon perintöön on myös yhteiskunnallista aktiivisuutta, jonka tärkein tunnusmerkki on jokaisen ortodoksin filantropia niin naapurissa kuin muualla maailmalla elävien lähimmäistensä hyväksi.

Kaikessa tässä kertautuu ajatus kasvamisesta perheeksi, jossa ainoa pysyvä oppi voidaan antaa vain omalla esimerkillä.

Hyve ei ole uskon asia!

Kirkko haluaa kasvattaa jäseniään uskoon ja uskollisuuteen. Tämä ei tarkoita sitä, että kirkon opetus hyveistä tai oikeasta elämästä olisi henkilökohtainen ja yksin uskon asia!

Jos Preussin kuninkaan toteamus ”*jokainen tulee omalla uskollaan autuaaksi*” siirrettäisiin ortodoksisen kirkkoon, tarkoittaisi se sitoutumista kirkon elämäntapaan. Ortodoksien elämä on sitä, että ajattelu ja teot kulkevat samoja polkuja.

Kristillinen perinne hyvästä elämästä korostaa hyvän tekemistä muille: ”*Kaikki, minkä teidän tekevän teille, tehkää te heille*” (Matt. 7:12). Ortodoksissa perinteessä tämä periaate on erottamattomasti yhteydessä siihen, että teologiset periaatteet ja käytännöllinen elämänsänsä ovat samansuuntaisia. ”*Jos joku sanoo rakastavansa Jumalaa mutta vihaa veljeään, hän valehtelee*” (1. Joh. 4:20). Näin tämä periaate todetaan apostoli Johanneksen kirjeessä.

Lähimmäisen rakkaudessa on vielä yksi ulottuvuus, joka sekin saa merkityksensä uskosta ja uskollisuudesta. Hyveellisyys on toivoa, toisin sanoen kristillisyyden ei ole fatalismia, jossa epäonne tai onnettomuudet nähtäisiin Jumalan töinä tai kohtalona.

Perheiden kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että koskaan mikään onnettomuus tai epäonnistuminen ei saa johtaa toivon menettämiseen tai uuden alun mahdollisuuden katoamiseen. Kristillisyyden ei ole missään tapauksessa kyynisyyttä.

Ortodoksisen ja myös katolisen kirkon perhekeskeinen ajattelu ei ole eksklusiivista, muita rajoittavaa tai muilta suljettua. Kristillinen perheihanne on syvimiltään sen oivaltamisessa, että me kaikki olemme perhetaustastamme riippumatta saman Isän lapsia.

Kristuksessa rakkaat esipaimenet, hyvät isät, veljet ja sisaret!

Vietämme runsaan viikon kuluttua Suomen itsenäisyyden satavuotispäivää. Olemme kiitollisia siitä, että olemme saaneet elää hyvinvointivaltiossa. Tässä suhteessa meidän ortodoksienkin on hyvä muistaa ne traagiset tapahtumat, jotka koettiin kirkon ja valtion suhteissa Venäjällä.

Tasan sata vuotta sitten marraskuussa 1917 ja seuraavan vuoden alussa Venäjällä otettiin monin paikoin oikeus omiin käsiin ja kirkonkin ihmiset jaoteltiin punaisen ja valkoisen ideologian mukaan ”meihin” ja ”muihin”. Vapaudesta juopuneiden saatua vallan oli muiksi leimattujen osana köyhyys ja evakkotie.

Samalla kun muistelemme sata vuotta sitten vallankumouksen uhreiksi joutuneiden tuhansien piispojen, pappien ja ortodoksimaallikoiden kohtaloa Venäjällä, kiitämme Jumalaa siitä, että hän on varjellut maamme ja kirkkoamme.

Tämän Jumalan suojeluksen vuoksi voimme nytkin kokoontua tähän kirkolliskokoukseen, jonka tärkein tehtävä on myös kuluneen sadan vuoden kaikkien moninaisten muistojen velvoittamana pysyä siinä, mihiin apostolikin meitä kehottaa: ”*Pyrkikää rauhan satein säilyttämään Hengen luoma ykseys*” (Ef. 4:3).

Näillä ajatuksilla julistan Suomen ortodoksisen kirkon vuoden 2017 kirkolliskokouksen avatuksi. Rukoilemme työllemme täällä pyhässä luostarissa näinä joulupaaston päivinä kaikkien Valamon pyhien esirukouksia ja siunausta.

6. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin. (Liite 1. Esityslista kirkolliskokouksen I täysistunto 27.11.2017)

7. Asia 1. Puheenjohtajiston ja sihteeristön toteaminen sekä varapuheenjohtajien valitseminen

Kirkollishallituksen esitys

Puheenjohtajisto ja sihteeristö

Kirkolliskokouksen puheenjohtajistona on (OrtK 174/2007 40 §):

Puheenjohtaja	arkkipiispa Leo
1. varapuheenjohtaja	metropoliitta Ambrosius
2. varapuheenjohtaja	metropoliitta Elia

Kirkollishallitus (OrtK 174/2007 40 §) on nimennyt vuoden 2017 kirkolliskokouksen sihteereiksi palvelukeskuksen lakimies Jari Rantalan ja hallinnon assistentti Annaleea Kempaisen.

Varapuheenjohtajisto

Kirkolliskokous (OrtK 174/2007 40 §) kutsuu varapuheenjohtajiksi yhden papiston edustajan ja yhden maallikkoedustajan.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Varapuheenjohtajiksi valittiin rovasti Markku Salminen ja Veikko Halonen.

8. Asia 2.

a) Kirkolliskokouksen asialuettelon vahvistaminen

Kirkollishallituksen esitys vuoden 2017 kirkolliskokouksen asialuetteloksi:

Kokouksen järjestäytyminen

1. Puheenjohtajiston ja sihteeristön toteaminen sekä varapuheenjohtajien valitseminen
2. Kirkolliskokouksen asialuettelon vahvistaminen ja asioiden käsittely valiokunnissa
3. Kirkolliskokouksen menojen kattaminen, päättäminen edustajien ja avustajien palkkioista

Kirkollishallituksen esitykset

4. Kirkon keskusrahaston tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus vuodelta 2016 sekä vastuuvapaudesta päättäminen
5. Arkkipiispan istuimen siirto Helsinkiin
6. Kirkkojärjestyksen 11 §:n muuttaminen
7. Keskusrahaston vuoden 2018 talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2018–2020
8. Kirkollishallitukselle saapuneet aloitteet
 - a) Aloite seurakunnanvaltuuston varajäsenten valitsemiseksi
 - b) Aloite piispanvaalin suoritustavan muuttamisesta
9. Lakityöryhmän raportin jatkovalmistelu
10. Kirkollishallituksen asiantuntijajäsenen varajäsenen valitseminen

Tiedoksi merkittävät asiat

11. Vuoden 2016 kirkolliskokouksen päätökset ja jatkotoimet
12. Keskusrahaston ja seurakuntien yhteiset tulos- ja taselaskelmat sekä Valamon luostarin ja Lintulan luostarin tilinpäätökset vuodelta 2016.
13. Yhdistelmä-laskelma, joka käsittää kirkon keskusrahaston tilinpäätöksen, Skiitta Oy:n tilinpäätöksen sekä Konevitsan ja Petsamon luostarien tilinpäätökset vuodelta 2016.
14. Skiitta Oy:n talousarvio vuodelle 2018

Päätös:

Esityksen mukaan.

b) Asioiden käsittely valiokunnissa

Kirkollishallitus esittää, että asiat käsitellään valiokunnissa seuraavasti:

Hallintovaliokunta: asiat: 5, 8a, 8b, 9, 10

Lakivaliokunta: asiat: 6

Sivistysvaliokunta: asiat: -

Talousvaliokunta: asiat: 4 ja 7

Päätös:

Päätettiin siirtää asiakohta 8b päätettäväksi lähete keskustelun päätteeksi.

9. Asia 3. Kirkolliskokouksen menojen kattaminen, päättäminen edustajien ja avustajien palkkioista

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että kirkolliskokouksen menot katetaan keskusrahaston varoista ja että edustajille, sihteereille ja avustajille suoritetaan palkkiot ja korvaukset seuraavasti:

1. Matkakorvaukset, päivärahat ja mahdollinen ylityö maksetaan toimihenkilöille kirkon työehtosopimuksen mukaan.
2. Edustajien ja avustajien majoitus sekä matkakorvaukset kokouspäivinä maksetaan suoraan kirkon varoista. Edustajat vastaavat mahdollisista puhelinkuluistaan itse. Palkkioina suoritetaan kokouspäiviltä puhemiestöille 50 euroa ja muille kokousedustajille 40 euroa. Palkkion lisäksi kokousedustajille korvataan kokouksesta aiheutuneet todelliset ansionmenetykset.
3. Valiokuntien puheenjohtajille ja sihteereille maksetaan palkkiona 50 euroa kokouspäivältä.
4. Edustajille ei makseta kokouspäiviltä erillistä päivärahaa.
5. Edustajien tulee hakea korvauksia kahden kuukauden kuluessa kirkolliskokouksen päättymisestä.

Päätös:

Esityksen mukaan.

10. Lähete keskustelu

Edustaja Tuovi Haikala käytti puheenvuoron asiaan 5. Arkkipiispan istuimen siirto Helsinkiin. ([Liite 2](#), Lähete keskustelu 27.11.2017 Asiat 5 ja 9. Tuovi Haikala).

Edustaja Markku Salminen käytti puheenvuoron asiaan 5. Arkkipiispan istuimen siirto Helsinkiin.

Edustaja Marko Patronen käytti puheenvuoron asiaan 5. Arkkipiispan istuimen siirto Helsinkiin. ([Liite 3](#), Lähete keskustelu 27.11.2017 Asia 5. Marko Patronen).

Metropoliitta Ambrosius käytti puheenvuoron asiaan 5. Arkkipiispan istuimen siirto Helsinkiin.

Edustaja Ioannis Lampropoulos käytti puheenvuoron asiaan 5. Arkkipiispan istuimen siirto Helsinkiin ja asiaan 9. Lakityöryhmän raportin jatkovalmistelu. (Liite 4. Lähetekeskustelu 27.11.2017 Asia 5. Ioannis Lampropoulos ja Liite 5. Lähetekeskustelu 27.11.2017 Asia 9. Ioannis Lampropoulos).

Edustaja Veikko Halonen käytti puheenvuoron asiaan 7. Keskusrahaston vuoden 2018 talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2018–2020. (Liite 6. Lähetekeskustelu 27.11.2017 Asia 7. Veikko Halonen).

Metropoliitta Ambrosius käytti puheenvuoron asiaan 7. Keskusrahaston vuoden 2018 talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2018–2020.

Edustaja Ioannis Lampropoulos käytti puheenvuoron asiaan 7. Keskusrahaston vuoden 2018 talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2018–2020. (Liite 7. Lähetekeskustelu 27.11.2017 Asia 7. Ioannis Lampropoulos).

Edustaja Markku Salminen käytti puheenvuoron asiaan 9. Lakityöryhmän raportin jatkovalmistelu. (Liite 8. Lähetekeskustelu 27.11.2017 Asia 9. Markku Salminen).

Edustaja Tuovi Haikala käytti puheenvuoron asiaan 9. Lakityöryhmän raportin jatkovalmistelu. (Liite 2. Lähetekeskustelu 28.11.2017 Asiat 5 ja 9. Tuovi Haikala).

Edustaja Pirjo Halonen käytti puheenvuoron asiaan 9. Lakityöryhmän raportin jatkovalmistelu. (Liite 9. Lähetekeskustelu 27.11.2017 Asia 9. Pirjo Halonen).

Lähetekeskustelu alkoi klo 13.30 ja päättyi klo 14.20.

Päätettiin siirtää asiakohdan 8b mukaiset asiat käsiteltäväksi valiokuntiin kirkollishallituksen esityksen mukaisesti.

11. Päätös seuraavan täysistunnon ajankohdasta

Toinen täysistunto pidetään 27.11.2017 klo 19.00.

12. Ilmoitusasiat

Lakimies Jari Rantala pyysi edustajia lähettämään lähetekeskustelun puheenvuorot sähköpostilla osoitteeseen kirkolliskokous@ort.fi.

13. Istunnon päättäminen

Puheenjohtaja päätti I täysistunnon klo 14.20.

Kirkolliskokouksen toinen täysistunto 27. marraskuuta 2017 klo 19.00-19.15

1. Alkurukous

Alkurukouksena laulettiin ”Taivaallinen Kuningas”. Puheenjohtajana toiminut metropoliitta **Ambrosius** avasi II täysistunnon.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Kirkolliskokouksen sihteeri Jari Rantala toimitti nimenhuudon. Todettiin, että kaikki edustajat itse tai varaedustajan toimesta olivat paikalla.

3. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin. (Liite 10. Esityslista kirkolliskokouksen II täysistunto 27.11.2017).

I käsittely

Hallintovaliokunta

Asia 5. Arkkipiispan istuimen siirto Helsinkiin. Asia pantiin pöydälle.

Asia 10. Kirkollishallituksen asiantuntijajäsenen varajäsenen valitseminen. Asia pantiin pöydälle.

Asia 8a. Aloite seurakunnanvaltuuston varajäsenten valitsemiseksi. Asia pantiin pöydälle.

Lakivaliokunta

Asia 6. Kirkkojärjestyksen 11 §:n muuttaminen. Asia pantiin pöydälle.

Talousvaliokunta

Asia 4. Kirkon keskusrahaston tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus vuodelta 2016 sekä vastuuvapaudesta päättäminen. Asia pantiin pöydälle.

4. Päätös seuraavan täysistunnon ajankohdasta

Kolmas täysistunto päätettiin pitää 27.11.2017 klo 19.30.

5. Ilmoitusasiat

Ei ollut.

6. Istunnon päättäminen

Puheenjohtaja päätti istunnon klo 19.15.

Kirkolliskokouksen kolmas täysistunto 27. marraskuuta 2017 klo 19.30-19.43

1. Alkurukous

Alkurukouksena laulettiin ”Taivaallinen Kuningas”. Puheenjohtajana toiminut metropoliitta **Ambrosius** avasi III täysistunnon.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Kirkolliskokouksen sihteeri Jari Rantala toimitti nimenhuudon. Todettiin, että kaikki edustajat itse tai varaedustajan toimesta olivat paikalla.

3. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin. (Liite 11. Esityslista kirkolliskokouksen III täysistunto 27.11.2017).

4. II käsittely

Asia 5. Arkkipiispan istuimen siirto Helsinkiin

Hallintovaliokunnan mietintö

Kuulemiset

Valiokunta on kuullut asiassa KP Arkkipiispa Leoa.

Päätösesitys

Hallintovaliokunta yhtyy yksimielisesti kirkollishallituksen esitykseen, että arkkipiispan istuimen sijoituspaikka muutetaan Kuopiosta Helsinkiin 1.1.2018 alkaen, kun Helsingin hiippakunnan metropoliitan toimi on vapautunut nykyisen toimenhaltijan siirryttyä eläkkeelle. Vaadittavat kirkkojärjestyksen muutokset julkaistaan asetuskokoelmassa.

Arkkipiispan siirryttyä Helsingin hiippakunnan püspaksi, Karjalan hiippakunnan püspan tehtävien väliaikaisesta hoitamisesta päättää piispainkokous. Kuopion hiippakunnan metropoliitta valitaan vuoden 2018 varsinaisessa kirkolliskokouksessa.

Arkkipiispan tointa voidaan nykyisen arkkipiispan tehtävässä ollessa hoitaa tarvittaessa ja osittain Kuopion hiippakuntakansliasta käsin.

Arkkipiispan kanslia sijaitsee ensivaiheessa Helsingissä kirkollishallituksen käytössä olevissa tiloissa.

Sinne siirtyvät arkkipiispan harkinnan perusteella tarvittavat toimien haltijat.

Kuopion keskustalossa toimivan palvelukeskuksen toiminnat ja sen henkilöstö jäävät Kuopioon.

Kirkkojärjestyksen 11 § muutetaan vastaamaan esityksen mukaisia muutoksia.

Päätöksen perustelut

Hallintovaliokunta yhtyy taustatietona olevien raporttien ja kirkollishallituksen ehdotuksessaan esittämiin perusteluihin arkkipiispan istuimen siirrosta Helsinkiin. Valiokunta katsoo esitettyjen perustelujen olevan tarkoituksenmukaiset ja riittävät.

27. marraskuuta 2017

Tuovi Haikala
Hallintovaliokunnan puheenjohtaja

Aila Koivisto
Sihteeri

Päätös:

Hyväksyttiin hallintovaliokunnan mietinnön mukaisesti. Päätös oli yksimielinen.

Laulettiin ”Ristin tropari” ja ”Monia armorikkaita vuosia”.

Asia 10. Kirkollishallituksen asiantuntijajäsenen varajäsenen valitseminen

Hallintovaliokunnan mietintö

Päätösesitys

Hallintovaliokunta yhtyy kirkollishallituksen esitykseen, että varatuomari Risto Ikäheimolle myönnetään hänen omasta pyynnöstään ero kirkollishallituksen asiantuntijajäsenen varajäsenen tehtävästä kesken toimikauden ja hänen tilalleen valitaan jäljellä olevaksi toimikaudeksi käräjätuomari Heikki Piironen suostumuksensa mukaisesti.

Päätöksen perustelut

Varatuomari Risto Ikäheimo on pyytänyt eroa kirkollishallituksen asiantuntijajäsenen varajäsenen tehtävästä kesken toimikauden. Käräjätuomari Heikki Piironen on ollut aiemminkin kirkollishallituksen jäsen ja hänellä on toiminnasta hyvä asiantuntemus.

27. marraskuuta 2017

Tuovi Haikala
Hallintovaliokunnan puheenjohtaja

Aila Koivisto
Sihteeri

Päätös:

Hyväksyttiin hallintovaliokunnan mietinnön mukaisesti.

Asia 8a. Aloite seurakunnanvaltuuston varajäsenten valitsemiseksi

Hallintovaliokunnan mietintö

Päätösesitys

Hallintovaliokunta yhtyy asiassa kirkollishallituksen esitykseen selvittää mahdollisuus muuttaa lakia Ortodoksisesta kirkosta (10.11.2006/985) ja Suomen ortodoksisen kirkon kirkkojärjestystä (12.12.2006/174) siten, että seurakunnanvaltuuston varsinaisten jäsenten lisäksi olisi mahdollisuus tulevaisuudessa valita seurakunnanvaltuustoon myös varajäseniä.

Hallintovaliokunta esittää, että kirkollishallitus liittää tämän aloitteen seurakunnanvaltuustovaalin suoritustavan muuttamista valmistelevalle työryhmän tehtäviin. Valiokunta edellyttää, että työryhmä tekee kokonaisuuden seurakunnanvaltuustojen valinnasta vuoden 2018 kirkolliskokoukselle.

Päätöksen perustelut

Valtuustojen varsinaisten jäsenten poissaolo aiheuttaa riskin valtuuston toimintakyvylle, päätösvalalle ja edustavuudelle. Varajäsenten avulla tätä riskiä voidaan hallita paremmin. Tämän aloitteen liittäminen kirkollishallituksen nimeämän työryhmän tehtäviin antaa mahdollisuuden käsitellä valtuustojen valintaa kokonaisuutena.

27. marraskuuta 2017

Tuovi Haikala
Hallintovaliokunnan puheenjohtaja

Aila Koivisto
Sihteeri

Päätös:

Hyväksyttiin hallintovaliokunnan mietinnön mukaisesti.

Asia 6. Kirkkojärjestyksen 11 §:n muuttaminen

Lakivaliokunnan mietintö

Päätösesitys

Lakivaliokunta esittää kirkolliskokoukselle, että kirkkojärjestyksen 11 § muutetaan kirkollishallituksen esityksestä poiketen seuraavasti, mikäli kirkolliskokous tekee päätöksen arkkipiispan istuimen siirtämisestä Helsinkiin:

Kirkkojärjestyksen 11 §:n 2 momentti: *Helsingin hiippakunnan piispanistuimien sijaitsee Helsingin kaupungissa. Piispa on arvoltaan arkkipiispa ja käyttää arvonimeä "Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa".*

Kirkkojärjestyksen 11 §:n 3 momentti: *Kuopion ja Karjalan hiippakunnan piispainistuin sijaitsee Kuopion kaupungissa ja piispa käyttää arvonimeä "Kuopion ja Karjalan metropoliitta".*

Perustelut:

Kirkollishallitus on asettanut 14.2.2017 selvitysmiehen ja ohjausryhmän selvittämään arkkipiispan istuimen Kuopiosta Helsinkiin siirron vaikutuksia ja raportti on annettu 7.9.2017 kirkollishallitukselle. Raportin mukaisesti kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että arkkipiispan istuin siirretään Kuopiosta Helsinkiin vuoden 2018 alussa.

Lakivaliokunta perustelee kirkollishallituksen esityksestä poikkeavaa esitystään kirkkojärjestyksen 11 §:n 3 momentin muuttamisesta maantieteellisillä, historiallisilla ja kulttuurisilla syillä.

27. marraskuuta 2017

Matti Tolvanen
Lakivaliokunnan puheenjohtaja

Mikko Sidoroff
Sihteeri

Päätös:

Hyväksyttiin lakivaliokunnan mietinnön mukaisesti. Päätös oli yksimielinen.

Asia 4. Kirkon keskusrahaston tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus vuodelta 2016 sekä vastuuvapaudesta päättäminen

Talousvaliokunnan mietintö

Talousvaliokunta on kuullut asiassa talouspäällikkö Henna Mynttistä, kiinteistöpäällikkö Matti Rouvista sekä palvelukeskuksen johtajaa Sirpa Korialaa.

Päätösesitys:

Talousvaliokunta on käsitellyt vuoden 2016 tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen ja esittää tilinpäätöksen vahvistamista. Ylijäämä 545 882,94 euroa esitetään kirjattavaksi edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille. Talousvaliokunta esittää vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille.

Päätöksen perustelut:

Talousvaliokunta toteaa, että tilinpäätös on ylijäämäinen 545 882,94 euroa (vuonna 2015: 1 668 358,53 euroa). Vuoden 2016 taseen loppusumma 17 094 945,43 euroa (vuonna 2015: 14 356 028,11 euroa). Keskusrahaston hoidossa oleville rahastoille on kirjattu 1,5 prosentin tuotto.

Tilinpäätöksen ylijäämäisyys perustuu sijoitustoiminnan tuottoihin. Ylijäämä, kun vähennetään poistot ja huomioidaan valtionapu, on 37 000 euroa. Talousvaliokunta toteaa, että henkilöstöhallinto on hoidettu huolellisesti; v. 2016 henkilöstökulut ovat pienentyneet 4,3 prosenttia, mikä on palvelukeskuksen toiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaista.

Eläkekassan kulut ovat kasvaneet 1,9 prosenttia. Lyhyellä aikavälillä Eläkekassan kulut tulevat olemaan edelleenkin kasvussa. Sijoitustoiminnan tuotot vaikuttavat merkittävästi kirkon talouden ylijäämän muodostumiseen.

Talousvaliokunta toteaa, että kirkon sisäistä laskentaa tulee kehittää edelleen kirkollishallituksen päätöksenteon pohjaksi.

27. marraskuuta 2017

Markku Salminen
Talousvaliokunnan puheenjohtaja

Elina Lehmuskoski
Sihteeri

Päätös:

Hyväksyttiin talousvaliokunnan mietinnön mukaisesti.

5. Päätös seuraavan täysistunnon ajankohdasta

Neljäs täysistunto päätettiin pitää 28.11.2017 klo 15.00.

6. Ilmoitusasiat

Sirpa Koriala ilmoitti, että Hannu Pyykkönen kuvaa kokouksen kulkua internettiin. Loppurukouksena laulettiin ”Totisesti on kohtuullista”.

7. Istunnon päättäminen

Puheenjohtaja päätti istunnon klo 19.43.

Kirkolliskokouksen IV täysistunto 28. marraskuuta 2017 klo 15.00-15.20

1. Alkurukous

Alkurukouksena laulettiin ”Taivaallinen Kuningas”. Puheenjohtajana toiminut metropolitta **Elia** avasi IV täysistunnon.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Kirkolliskokouksen sihteeri Jari Rantala toimitti nimenhuudon. Todettiin, että kaikki edustajat itse tai varaedustajan toimesta olivat paikalla.

3. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin. (Liite 12. Esityslista kirkolliskokouksen IV täysistunto 28.11.2017).

4. I käsittely

Hallintovaliokunta

Asia 8b. Aloite piispanvaalin suoritustavan muuttamisesta. Asia pantiin pöydälle.

Asia 9. Lakityöryhmän raportin jatkovalmistelu. Asia pantiin pöydälle.

Talousvaliokunta

Asia 7. Keskusrahaston vuoden 2018 talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2018–2020. Asia pantiin pöydälle.

5. Päätös seuraavan täysistunnon ajankohdasta

Viides täysistunto päätettiin pitää 28.11.2017 klo 17.00.

6. Ilmoitusasiat

Lakimies Jari Rantala muistutti edustajia, että pidetyt puheenvuorot lähetetään kirkolliskokouksen sähköpostiin pöytäkirjaan liittämistä varten.

Loppurukouksena laulettiin ”Totisesti on kohtuullista”.

7. Istunnon päättäminen

Puheenjohtaja päätti istunnon klo 15.20.

Kirkolliskokouksen V täysistunto 28. marraskuuta 2017 klo 17.00-17.30

1. Alkurukous

Alkurukouksena laulettiin ”Taivaallinen Kuningas”. Puheenjohtajana toiminut metropolilta **Elia** avasi V täysistunnon.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Kirkolliskokouksen sihteeri Jari Rantala toimitti nimenhuudon. Todettiin, että kaikki edustajat itse tai varaedustajan toimesta olivat paikalla.

3. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin. (Liite 13. Esityslista kirkolliskokouksen V täysistunto 28.11.2017).

4. II käsittely

Asia 8b. Aloite piispanvaalin suoritustavan muuttamisesta

Hallintovaliokunnan mietintö

Päätösesitys

Hallintovaliokunta yhtyy kirkollishallituksen esitykseen perustaa työryhmä selvittämään ja tekemään ehdotus piispanvaalikäytännön muuttamisesta kirkolliskokousedustaja Soili Penttosen aloitteen mukaisesti. Aloitteen tavoitteena on saada avoin ja ennakoitava käytäntö niin, että valitsijat voivat perehtyä syvällisesti ehdokasasetteluun perusteluineen ja arvioida ehdokkaiden edellytyksiä hoitaa tehtävää menestyksellisesti. Tätä varten piispainkokouksen lopullinen ehdokasasettelu on annettava tiedoksi valitsijoille vähintään kuukautta ennen vaalia. Hallintovaliokunta esittää, että kirkollishallitus asettaa työryhmän ensimmäisessä kokouksessaan 2018.

Työryhmän on selvittävä myös mahdolliset kirkkolakiin ja kirkkojärjestykseen tarvittavat muutokset esimerkiksi valmistelevan istunnon ajallinen irrottaminen varsinaisesta kirkolliskokouksesta.

Päätöksen perustelut

Nykyisen käytännön mukaan valinta on tehty hyvin lyhyen valinta-ajan pohjalta ilman tosiasiallista mahdollisuutta tutustua ehdokkaisiin. Hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti valitsijoilla on valintaa varten oltava riittävä tieto vaihtoehtoista. Uuden käytännön on myös tuettava mahdollisuutta käydä laajempaa keskustelua valinnasta etukäteen.

28. marraskuuta 2017

Tuovi Haikala
Hallintovaliokunnan puheenjohtaja

Aila Koivisto
Sihteeri

Päätös:

Hyväksyttiin hallintovaliokunnan mietinnön mukaisesti.

Asia 9. Lakityöryhmän raportin jatkovalmistelu

Hallintovaliokunnan mietintö

Valiokuntien lausunnot

Valiokunta pyysi ja sai lausunnon sivistysvaliokunnalta.

Kuulemiset

Valiokunta kuuli asiassa KS piispa Arsenia.

Päätösesitys

Hallintovaliokunta esittää kirkolliskokoukselle:

1. Seurakuntien tulee olla toiminnallisesti ja kulttuurisesti tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia ja taloudellisesti omavaraisia.

Seurakuntarajat ja -rakenteet arvioidaan koko kirkon tasolla vuoteen 2020 mennessä.

Tavoitteena ovat suuremmat hallinnolliset yksiköt ja lakisääteisen hallinnollisen toiminnan keskittäminen ja resurssien ja huomion suuntaaminen hengelliseen perustyöhön. Vastuu toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta on paikallistasolla, esimerkiksi kappeliseurakunnilla.

2. Arvioidaan hiippakuntarajat vuoteen 2020 mennessä. Arvioinnin kriteerinä on hiippakunnan toimivuus ja alueellinen yhtenäisyys. Hiippakuntakanslioissa tehtävä työ ja työmäärät sekä resurssit arvioidaan ja päällekkäinen työ yhdistetään vuoteen 2020 mennessä.

3. Päätetään, että erityisosaamista vaativat hallinnon asiantuntijapalvelut kuten talous-, laki-, sihteeri- ja assistenttipalvelut, keskusrekisteripalvelut, kiinteistöpalvelut sekä tietohallinto- ja viestintäpalvelut keskitetään arkkipiispan istuimen siirron vaikutuksia arvioivan raportin (4.9.2017) mukaisesti.

Vapaaehtoistyön palvelujen sekä kasvatus- ja koulutuspalvelujen keskittämisestä ja tuottamisesta tarvitaan tarkempaa näkemystä ja toimintamalleja.

4. Perustetaan lakityöryhmä vuoden 2018 kirkolliskokouksessa. Työryhmän tehtävänä on valmistella tarvittavat kirkollishallituksen osoittamat kirkon organisaation muutokseen ja edellä esitettyjen asiantuntijapalvelujen keskittämiseen liittyvät säädösmuutokset. Työryhmä tekee esityksen asiassa vuoden 2019 kirkolliskokoukselle, muutosten voimaantulon tavoitteena on 1.1.2020. Perusteluna aikataulutukselle on se, että tehtävänto työryhmälle on mahdollista muodostaa selkeämmäksi kirkolliskokouksen 2017 päätösten jälkeen.

5. Kirkollishallitus jatkaa koko ortodoksista kirkkoa koskevan yhteisen kiinteistösuunnitelman laatimista niistä (nyt noin 270) rakennuksista, joita tullaan jatkossa ylläpitämään kirkon rahoituksella seurakuntalaisten palvelussa. Kirkolliskokous asettaa tavoitteeksi, että kiinteistöjen määrän tulee olla nykyistä määrää merkittävästi pienempi. Käyttöön jääville kiinteistöille tehdään tarvittavat pitkän aikavälin hoito- ja

korjaussuunnitelmat, joihin sisältyvät niitä koskevat rahoitussuunnitelmat. Kiinteistöjen hoitoa ja ylläpitoa varten kaikissa seurakunnissa otetaan käyttöön yhteinen kiinteistöhoitojärjestelmä. Suunnitelman tulee sisältää myös radikaali esitys toimista, joilla kiinteistövastuut muiden kiinteistöjen osalta poistuvat kirkolta ja seurakunnilta. Tätä suunnitelmatyötä varten kirkollishallitus perustaa työryhmän, johon otetaan jäseniä kiinteistöammattilaisten lisäksi myös papistosta ja kirkon hallinnosta sekä kulttuurihistoriallista asiantuntemusta. Työryhmä tekee esityksen asiasta kirkollishallitukselle vuoden 2018 aikana. Esitys tulee kirkolliskokoukselle osana talouteen liittyviä päätöksiä. Kirkon keskusrahastosta ei ohjata varoja muihin kiinteistökohteisiin kuin niihin, joista on tehty ylläpitopäätös ja hyväksyttävät hoito- ja korjaussuunnitelmat.

Edellä esitettyä yhteistä, koko kirkon tasolla tapahtuvaa kiinteistöjen suunnittelua ja kehittämistä varten kirkolliskokous varaa talousarvioon tarvittavan määrärahan kiinteistöpäällikön toistaiseksi voimassa olevaa tointa varten.

Perustelut

Mietintö tukeutuu Erkki Böösin johtaman työryhmän raporttiin 4.9.2017. Kirkollishallituksen esityksessä on myös kuvattu laajasti asioiden taustaa ja nykytilanteen ongelmia. Taloudelliset haasteet ja toimintaympäristön muutokset luovat painetta nykyisten toimintamallien uudistamiselle, toisaalta uudet työtavat ja sähköiset välineet luovat mahdollisuuksia siihen. Näillä päätöksillä pyritään varmistamaan toimenpiteiden käynnistyminen ja eteneminen.

28. marraskuuta 2017

Tuovi Haikala
Hallintovaliokunnan puheenjohtaja

Aila Koivisto
Sihteeri

Sivistysvaliokunnalle

Lausuntopyyntö

Asia 9. Lakityöryhmän raportin jatkovalmistelu

Hallintovaliokunta pyytää lausuntoa sivistysvaliokunnalta asiassa 9 Lakityöryhmän raportin jatkovalmistelu. Hallintovaliokunta pyytää kuvaamaan minkälainen näkemys sivistysvaliokunnalla on keskittämisen eduista ja haasteista seuraavissa asioissa:

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden keskittäminen

Vapaaehtoistyön palveluiden kehittäminen

Diakonian palveluiden kehittäminen

Miten uskonnonopetus ja lapsityö järjestetään sen jälkeen, kun se poistuu kouluista

Järjestöjen rooli yllä mainituissa asioissa

28. marraskuuta 2017

Tuovi Haikala
Hallintovaliokunnan puheenjohtaja

Aila Koivisto
Sihteeri

Hallintovaliokunnalle Lausunto

Viitaten hallintovaliokunnan lausuntopyyntöön asiassa 9 *Lakityöryhmän raportin jatkovalmistelu*, sivistysvaliokunta toteaa seuraavaa:

Kirkon Tavoite- ja toimintasuunnitelmassa vuosille 2016-2020 todetaan: ”Kirkon organisaation kehittämisen tavoitteena on resurssien tarkoituksenmukainen käyttö ja kestävä talous.

Kaikilla toiminnan tasoilla eli keskushallinnossa, hiippakunnissa ja seurakunnissa sekä kirkon järjestöjen ja muiden toimijoiden kesken jaetaan osaamista sekä voimavaroja. Päällekkäisiä toimintoja karsitaan ja haetaan yhteistyömuotoja.”

Keskittäminen tarkoittaa nyt jo olemassa olevien resurssien yhdistämistä. Kirkon piirissä erilaisia resursseja on hiippakunnissa, seurakunnissa, keskushallinnossa, järjestöissä, sekä esimerkiksi Valamon opistossa, luostarissa ja ortodoksisessa seminaarissa.

Hallintovaliokunta pyysi kuvaamaan minkälainen näkemys sivistysvaliokunnalla on keskittämisen eduista ja haasteista seuraavissa asioissa:

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden keskittäminen

Vapaaehtoistyön palveluiden kehittäminen

Diakonian palveluiden kehittäminen

Miten uskonnonopetus ja lapsityö järjestetään sen jälkeen, kun se poistuu kouluista

Järjestöjen rooli yllä mainituissa asioissa.

Sivistysvaliokunta näkee keskittämisen edut seuraavanlaisina:

- Osaamista, fyysisiä ja aineellisia resursseja jaetaan ja kohdennetaan
- Toiminnan laatu paranee
- Yhteisöllisyys toteutuu
- Taloudellisuus
- Kirkon julkisuuskuva yhtenäistyy
- Toimintamuodot säilyvät

-Ammatillisuuden vahvistaminen

Sivistysvaliokunta näkee seuraavanlaisia keskittämisen haasteita:

- Koordinoinnin ongelmat

-Matkustaminen

-Riittävä tiedotus

-Tietyt toiminnot, kuten diakonia ja kasvatus, ovat luonteeltaan hyvin paikallisia, joten haasteena on niiden toteutuminen paikallistasolla

- Miten saadaan kirkolliset toimijat ja seurakuntalaiset liikkeelle ja aktiivisiksi esim. uskonnonopetuksen ja aikuiskasvatuksen suhteen

Sivistysvaliokunta kuuli Sirpa Okulovia, joka mm. totesi, että uskonnonopetuksen tilaan ei tämän ope-
tussuunnitelmakauden aikana ole tulossa muutoksia.

28. marraskuuta 2017

Maria Lampinen
Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja

Harri Linna
Sihteeri

Päätös:

Edustaja Ioannis Lampropoulos käytti puheenvuoron.

Edustaja Markku Salminen käytti puheenvuoron.

Hyväksyttiin hallintovaliokunnan mietinnön mukaisesti, kuitenkin lisättynä mietinnön kohtaan 1.
Ioannis Lampropouloksen ehdotuksen mukaisesti:

Seurakuntien tulee olla toiminnallisesti ja kulttuurisesti tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia ja taloudel-
lisesti omavaraisia.

Seurakuntarajat ja -rakenteet arvioidaan ja muutetaan tarvittaessa koko kirkon tasolla vuoteen 2020
mennessä.

Tavoitteena ovat suuremmat hallinnolliset yksiköt ja lakisääteisen hallinnollisen toiminnan keskittämi-
nen ja resurssien ja huomion suuntaaminen hengelliseen perustyöhön. Vastuu toiminnan suunnittelusta
ja toteutuksesta on paikallistasolla, esimerkiksi kappeliseurakunnilla.

Asia 7. Keskusrahaston vuoden 2018 talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2018–2020

Talousvaliokunnan mietintö

Lausunnot

Talousvaliokunta pyysi ja sai asiassa lausunnon lakivaliokunnalta.

Kuulemiset

Talousvaliokunta kuuli asiassa palvelukeskuksen johtaja Sirpa Korialaa, kirkkopalvelujen koordinaattori Sirpa Okulovia, talouspäällikkö Henna Mynttistä, kiinteistöpäällikkö Matti Rouvista, hallintovaliokunnan puheenjohtaja Tuovi Haikalaa, sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Maria Lampista sekä kirkollishallituksen kollegion jäsen nunna Elisabetia.

Päätösesitys:

Talousvaliokunta esittää kirkolliskokoukselle keskusrahaston vuoden 2018 talousarvion hyväksymistä esitetyssä muodossa. Talousvaliokunta esittää toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2019-2020 hyväksymistä siten, että suunnitelmavuosilta 2019-2020 kirkkomuseon avustusta alennetaan 10 prosenttia vuositasolla. Säästyvä määräraha siirretään seurakunnille kohdistettaviin peruskorjausavustuksiin. Talousarvion loppusumma on 6 918 600 euroa.

Talousvaliokunta esittää kirkolliskokoukselle, että talousarvion sitovuustaso on taloussäännön mukaisesti kustannuspaikka. Kustannuspaikkavastaavalla on harkintavalta enintään 10 prosentin suuruisiin perusteltuihin poikkeamiin ja kirkollishallituksella on kustannuspaikkakohtainen harkintavalta enintään 20 prosentin suuruisiin perusteltuihin poikkeamiin.

Lisäksi talousvaliokunta esittää, että kirkolliskokous tekee periaatepäätöksen siitä, että palvelukeskus hoitaa vuoden 2019 alusta alkaen kaikkien seurakuntien ja keskusrahaston taloushallintopalvelut, huomioiden seurakuntien voimassaolevat sopimukset.

Talousvaliokunta esittää, että kirkollishallituksen tulee valmistella kirkkojärjestyksen muutos taloushallinnon keskitetystä hoitamisesta, joka huomioi myös yhteistyötoimijat. Asiaa koskeva kirkkojärjestyksen muutosesitys tulee tuoda päätettäväksi vuoden 2018 kirkolliskokoukseen. Valmistelussa tulee huomioida mahdolliset jääviyskysymykset sekä ohjaukseen, neuvontaan ja valvontaan liittyvät toimivaltarajat.

Talousvaliokunta esittää, että vuoden 2018 kirkolliskokoukselle tehdään selvitys valtionavustuksen ja keskusrahastomaksujen kohdentamisen periaatteista ja käyttötarkoituksista.

Päätöksen perustelut:

Kirkollishallituksen esityksen yleisperusteluissa todetaan, että valtionavustuksella oikaistu toimintakate on 13 500 euroa ylijäämäinen. Talousarvio on laadittu jatkuvuuden, olennaisuuden ja varovaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Palvelukeskus taloushallinnon tehtävien hoitajana antaa seurakunnille välineet talouden suunnitteluun, seurantaan ja valvontaan. Taloushallinnon tehtävien keskittäminen yhdenmukaistaa ja tukee kirkkoherrojen raportointivelvollisuutta luottamuselimille. Tämä selkeyttää ja vahvistaa seurakuntien päätöksentekoa ja riskienhallintaa.

Linjaukset valtionavustuksen ja keskusrahastomaksun käyttötarkoituksista tukevat päätöksentekoa, valvontaa ja seurantaa sekä lisäävät talouskehityksen ennustettavuutta. Kirkon tulee lyhyellä ja pitkällä aikavälillä priorisoida käytettävissä olevien avustusten suuntaaminen kirkon perustehtäviin: jumalanpalveluselämä, diakonia, kasvatusta ja lähetys.

Seurakunnilta kerätyistä keskusrahastomaksuista palautuu eri toimijoille avustuksina n. 78 prosenttia. Avustusten saajat on lueteltu talousarvion perusteluosassa.

Yhteistyösopimuksia päivitettäessä tulee huomioida kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelma. Talousvaliokunta pitää tärkeänä avustusriippuvuuden vähentämistä kirkon yhteistyökumppaneiden osalta.

Kirkkomuseon osalta talousvaliokunta edellyttää sen selvittämistä, voidaanko sille myönnettävät määrärahat sisällyttää valtionavustukseen. Talousvaliokunta linjaa, että kirkkomuseon avustus pienenee vuositasolla 10 prosenttia vuosina 2019-2020. Linjaus perustuu prioriteetteihin eri avustuskohdeiden välillä. Kulttuuriperintöä vaalitaan Suomen ortodoksisen kirkon kulttuuriperintöstrategian (2015-2020) mukaisesti, mikä tapahtuu osaltaan kirkkomuseon, konservointilaitoksen, Valamon kirjaston sekä seurakuntien kiinteistöjen peruskorjausten avustuksin, joilla ylläpidetään kirkon elävää kulttuuriperintöä.

Kehityshankkeisiin myönnettävien avustusten painopiste tulee olla jatkossa digitalisaation kehittäminen kirkossa. Tieto- ja viestintäteknologian käytön lisääminen ja digitalisaatio tukee seurakuntien palvelujen tavoitettavuutta ja saavutettavuutta sekä tiedon saantia.

Talousarviossa on varattu määrärahat toistaiseksi voimassaolevaan kiinteistöpäällikön toimeen. Kiinteistöpäällikön johdolla on aloitettu kiinteistöjen kohderekisteröinti. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa varatut määrärahat eivät kata korjausvelkaa. Jatkossa tulee kiinnittää huomiota kiinteistömäärän vähentämisessä. Tämän työn tukemiseksi talousvaliokunta ehdottaa työryhmän nimeämistä, jossa on kulttuuriperinnön, talouden, kiinteistöalan sekä teologian osaamista. Avustusten kohdentamisessa tulee jatkossa huomioida ensisijaisesti seurakuntien toiminnan kannalta keskeiset kiinteistöt.

Keskusrahaston yhteydessä hoidettavien erillisrahastojen säännöt selvitetään ja päivitetään tarvittaessa vuoden 2018 aikana.

28. marraskuuta 2017

Markku Salminen
Talousvaliokunnan puheenjohtaja

Elina Lehmuskoski
Sihteeri

Päätös:

Edustaja Veikko Halonen käytti puheenvuoron.
Edustaja Ioannis Lampropoulos käytti puheenvuoron.
Edustaja Markku Salminen käytti puheenvuoron.

Edustaja Veikko Halonen käytti puheenvuoron.
Edustaja Ioannis Lampropoulos käytti puheenvuoron.

Hyväksyttiin talousvaliokunnan mietinnön mukaisesti.

5. Ilmoitusasiat

Arkkipiispa Leon puhe eläkkeelle jäävälle metropoliitta Ambrosiukselle ja kirkolliskokouksen päätöspuhe.

Veisattiin ”Ehtooveisu”.

6. Istunnon päättäminen

Puheenjohtaja päätti istunnon klo 17.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Arkkipiispa Leo
Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa
Kirkolliskokouksen puheenjohtaja

Jari Rantala
Palvelukeskuksen lakimies
Kirkolliskokouksen sihteeri